

Heikki Salomaa 10.12.2013

Minustako auttajaksi?

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

*Älä pakene.
Täältä ei voi paeta.
Tämä on maailma.
Me olemme maailmassa.
Heaven, that's so simple!*

Merkitysten etsintä

Tieteen filosofian peruskysymykset kohtaavat sairauden ja kivun alueella ihmisen perustavat eksistentiaaliset probleemat

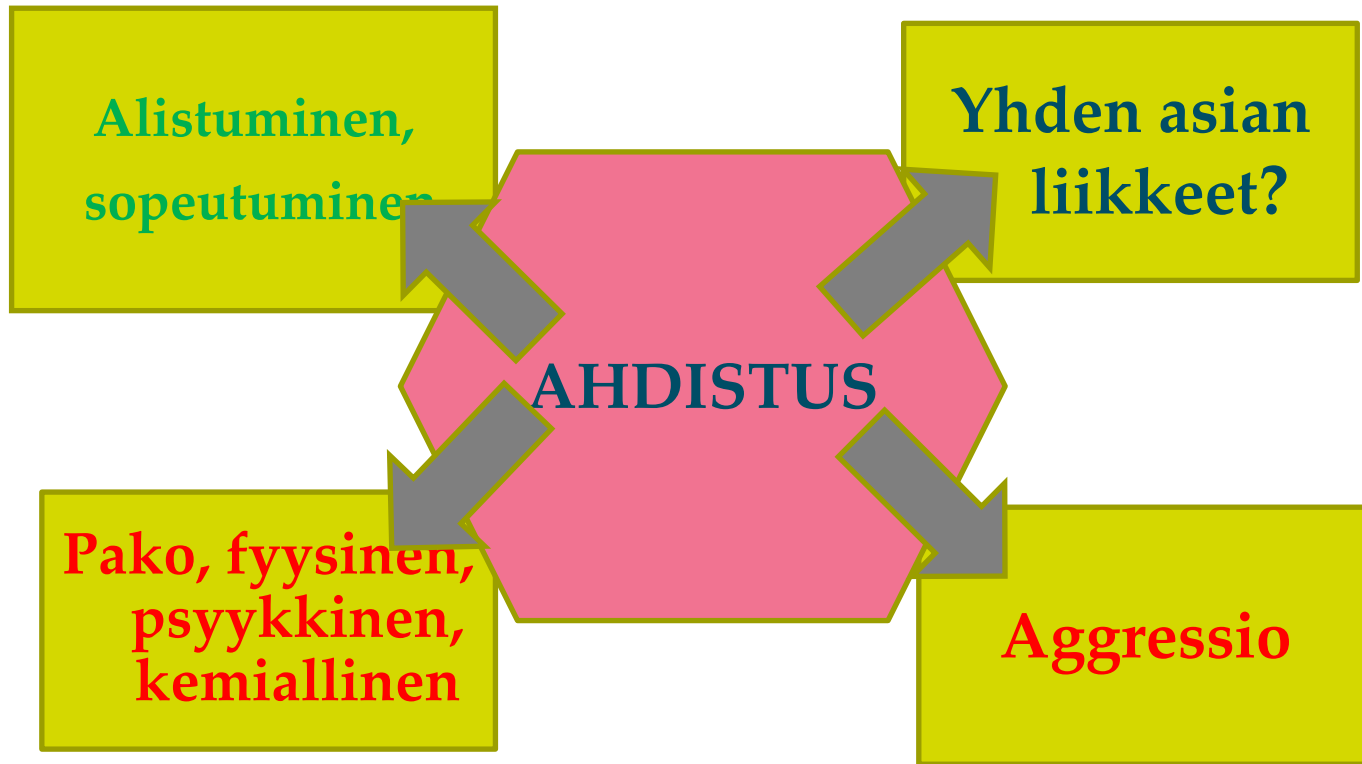
- **Ontologia** - oppi todellisuudesta ja sen luonteesta
*"Onko olemassa muuta kuin se, mitä silmä näkee?
Mikä on totta ja pysyvää?"*
- **Antropologia** – kysymys ihmisestä
*"Onko ihmisellä sielua? Onko ihminen pohjimmiltaan hyvä?
Miksi elän, mistä tulen? Minne olen menossa?"*
- **Epistemologia** - kysymys tiedosta ja sen luonteesta
"Millä perusteella ihminen voi olla varma asioista, joihin luottaa?"
- **Etiikka** - kysymys oikeasta ja väärästä
"Mikä on oikein? Missä on oikeudenmukaisuus?"

Kaikkia kysymyksiä läpäisee **semantiikka**: kysymys kielestä ja sen merkityksistä.

-
- Eri ikäisillä ihmisillä eksistentiaaliset kysymykset saavat erilaisia muotoja:
 - Nuorilla ne liittyvät usein identiteettiin, hyväksytyksi tulemiseen ja kelpaamiseen sekä seksuaalisuuteen
 - Keski-ikäinen kysyy elämän ja sen saavutusten mielekkyyttä
 - Kuolemaa lähestyvä miettii elämän rajallisuutta ja tarkoitusta
 - Yhden eksistentiaalisen kysymyksen vastaamattomuutta ihminen kestää kohtuullisen hyvin.
 - Kun kysymykset kaatuvat päälle useammasta suunnasta, tilanne alkaa nopeasti kuormittua.
 - *Miksi elämä on näin epäoikeudenmukainen?*
 - *Mitä järkeä tässä kaikessa on? Mihin voi luottaa?*
 - Ihminen ahdistuu ja alkaa reagoida.

Neljä tapaa reagoida ahdistukseen. (Simo Seppo)

Mikä on toimiva yhden asian liike autettavan tilanteessa?

Mikä on yhden asian liike auttajalle, jotta hän kestää autettavan ahdistuksen siirtymisen itseensä?

Kolme tarinaa hallinnan menettämisestä

- Valitkaa kertomuksista yksi. Miettikää siinä kuvattua eksistentiaalista kriisiä.

1. Laatikaa kaksi kysymystä valitsemaanne tarinaan liittyen - omasta tulevasta ammattikuvastanne käsin, lääkärinä, hoitoalan ammattilaisena, teologina tai psykologina.

2. Kenet pyytäisitte mukaan kanssanne pohtimaan tilannetta?

Aloitteleva sielunhoitaja auttajana

sekulaarista näkökulmasta arvioituna, vaihe vaiheelta vahvempi muutokseen tähtäävä ja muutosta mahdollistava lähestymistapa:

Muutoshakuisuus

- Kuunteleminen, keskittyminen autettavaan, ihmisarvon ja olemassaolon mielekkyyden tukeminen
- Rohkaisu, tuen antaminen, supportio
- Horisonttia avaavat kysymykset
- Pyydettyä neuvon antaminen, oikea-aikainen informaatio
- Ohjaaminen eteenpäin asiantuntijan luo, rohkaiseminen seuraavan askeleen ottamiseen
- Tulkinnan tarjoaminen (valistunut arvaus)
- Konfrontaatio
 - kevyt: sanot toisaalta näin ja toisaalta näin
 - raskas: sanot/teet näin ja tosiasiat ovat kuitenkin näin
- **Tehottomaksi havaittu menettely(!):** valmiin ratkaisun tarjoaminen

Ei-ohjaava, lähimmäiskeskkeinen asenne

- Hyväksyvä ja suvaitseva asenne
- Asiakkaan ehdoton kunnioitus
- Empatia
- Tasavertaisuus
- Hyväksyvä suhde kohdattavaan ihmiseen ja usko hänen kehittymismahdollisuuksiinsa
- Palauttava kuuntelu- ja keskustelumetodi
- Aitous, kiinnostus autettavaa kohtaan

Aloitteleva sielunhoitaja auttajana

sekulaarista näkökulmasta arvioituna, vaihe vaiheelta vahvempi muutokseen tähtäävä ja muutosta mahdollistava lähestymistapa:

Muutoshakuisuus

- Kuunteleminen, keskittyminen autettavaan, ihmisarvon ja olemassaolon mielekkyyden tukeminen
- Rohkaisu, tuen antaminen, supportio
- Horisonttia avaavat kysymykset
- Pyydettyessä neuvon antaminen, oikea-aikainen informaatio
- Ohjaaminen eteenpäin asiantuntijan luo, rohkaiseminen seuraavan askeleen ottamiseen
- Tulkinnan tarjoaminen (valistunut arvaus)
- Konfrontaatio
 - kevyt: sanot toisaalta näin ja toisaalta näin
 - raskas: sanot/teet näin ja tosiasiat ovat kuitenkin näin
- **Tehottomaksi havaittu menettely(!):** valmiin ratkaisun tarjoaminen

Teoria ja ammattikäytäntö

- ”Oppikaa teorianne niin hyvin kuin voitte. Mutta pankaa ne syrjään, kun kosketatte elävän sielun ihmettä. Sillä teoriat eivät tee ratkaisuja, vaan oman yksilöllisyytenne täytyy ne tehdä.”

C.G Jung

Työnohjaus ja ammatillinen kasvu

- Kolme työnohjauksen traditiota:
 - adminstratiivinen
 - opetuksellinen
 - tukea antava
- Sielunhoiton työnohjaus on terapeuttisesti orientoitunutta ja supportatiivista:
 - Tavoitteen on ohjattu dialogi työntekijän persoonallisen ja ammatillisen minän välillä.
 - Sen tueksi auttamisammattiin pyrkivän on hyödyllistä käydä läpi oma hoitoprosessi, jotta hän kykenee oppimaan terapeuttista taitoa.

Työnohjaus ja ammatillinen kasvu (2)

TYÖNOHJAUKSEN KÄYTÄNNÖT SUOMEN EV.LUT. KIRKON PIIRISSÄ

- Noin 2 viikon välein 1-2 tuntia kerralla kahden vuoden ajan
 - Yksilöohjauksessa 40 tunnin ohjausprosessi
 - Ryhmäohjauksessa 30 tunnin ohjausprosessi
- Ohjaajakoulutus on noin 2 vuoden intensiivinen prosessi oman työn ohessa.
- Työnohjausta annetaan sekä omalle että yhteistyökumppaneiden henkilöstölle, useimmiten korvauksetta.

Työnohjauksen fokukset

1. Potilaan/autettavan problematiikka
2. Työnohjattavan oma ammattitaito ja sisäinen dynamiikka
3. Autettavan ja työntekijän välisen vuorovaikutuksen dynamiikka
4. Työnohjaajan ja työnohjattavan välinen dynamiikka
5. Työnohjaajan tulkinnat ohjattavastaan ja hänen sisäinen maailmansa.

Toivon mahdollisuus

”Niin kuin aalto auttaa aallon
yli valtameren,
niin mekin
selviydymme,
toinen toistamme tukien.”

Risto Rasa

